QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR IMĦALLEF
DR FRANCESCO DEPASQUALE
LL.D. LL.M. (IMLI)

Seduta ta' nhar t-Tlieta
Erbgħa (4) ta' Frar 2020

Rikors Numru 1124/11 FDP

Fl-ismijiet

Sergio Manche
(ID 121356M)

Vs

Carmel sive Charles Grech
(ID 1099347M)

Il-Qorti:-

1. Rat ir-rikors datat 15 ta' Novembru 2011, li permezz tiegħu r-rikorrenti talab is-segwenti:

    1. *Illi l-esponent u l-intimat huma t-tnejn fil-kummerċ u kienu għal xi żmien joperaw negozju flimkien, konsistenti fl-importazzjoni ta' merċe mill-esteru u bejgħ fuq is-suq lokali;*

    2. *Illi għall-finijiet tal-preċitat negozju il-partijiet kontendenti kienu joperaw bin-numru tal-VAT 1172-6930, li huwa reġistrat fuq l-isem tar-rikorrent Sergio Manche';*

    3. *Illi fit-12 ta' Settembru tas-sena elfejn u ħamsa (2005), il-partijiet kienu ftehmu bil-miktub mat-Tax Compliance Unit dwar ħlasijiet ta' income tax u ta' VAT relattivi għall-operat tagħhom fuq in-numru tal-VAT fuq indikat, fejn aċċettaw*

il-proposta ta' joint assessment minflok dik ta' separate assessment fl-ammont globali ta' sittax-il elf disa' mija tlieta u ħamsin lira Maltin [Lml6,953], illum ekwivalenti għal disa' u tletin elf, erba' mija disa' u tmenin ewro seba' u tmenin ċenteżmu [€39,489.87] [Dok. SMI];

4. *Illi, min-naħa tagħhom, il-partijiet kontendenti ftehmu wkoll illi l-ammont fuq indikat kellu jinqasam u jitħallas pro-rata in kwantu għal ħames t'elef tmien mija u għoxrin lira Maltin [Lm5,820], illum ekwivalenti għal tlettax-il elf ħames mija sitta u ħamsin ewro u ħamsa u disgħin ċenteżmu [€13,556.95] mill-esponent u ħdax-il elf, mija tlieta u tletin liri Maltin [Lm11,133], illum ekwivalenti għal ħamsa u għoxrin elf, disa' mija tnejn u tletin ewro u wieħed u disgħin ċenteżmu [€25,932.91] mill-intimat u dana kif jirriżulta mill-anness Dok. SM2;*

5. *Illi, kif kien miftiehem, l-esponent ħallas kull ma kien dovut minnu ai termini tal-preċitat ftehim milħuq mal-intimat, u dana fis-sena elfejn u ħamsa (2005) direttament lid-Dipartiment tal-VAT;*

6. *Iżda, l-intimat, għalkemm kien obbliga ruħu illi jħallas l-ammont fuq indikat fil-preżenza ta' uffiċjali tat-tax compliance unit, baqa' ma ħallas xejn mill-ammont minnu dovut kif pattuwit ai termini tal-ftehim datat 12 ta' Settembru 2005, la lill-esponent u wisq anqas lid-Dipartiment tal-VAT;*

7. *Illi, b'konsegwenza għal tali inadempjenza tal-intimat, id-Dipartiment tal-VAT interpella lill-esponent, bħala l-persuna reġistrata ai termini tal-Att dwar it-Taxxa fuq il-Valur Miżjud, sabiex iħallas huwa stess l-ammont li l-intimat kien intrabat illi jħallas kif premess. B'riżultat ta' hekk, l-esponent kien kostrett illi jħallas l- ammont dovut mill-intimat lid-Dipartiment tal-VAT, permezz ta' serje ta' pagamenti rateali, bl-aħħar pagament tħallas fis-6 ta' Lulju 2010 [Dok. SM3];*

8. *Illi, inoltre, b'riżultat tan-nuqqas u l-inadempjenza tal-intimat, akkumulaw ukoll diversi multi kif ukoll imgħaxijiet fuq l-ammont minnu dovut, liema ħlas ta' multi u imgħaxijiet għadhom pendenti mad-Dipartiment tal-VAT u għadhom qed jakkumulaw. Id-Dipartiment tal-VAT qiegħed jippretendi l-ħlas ta' tali multi u imgħaxijiet mingħand l-esponent bħala l-persuna reġistrata għall-finijiet tal-Att dwar it-Taxxa fuq il-Valur Miżjud;*

9. *Illi b'konsegwenza diretta tal-inadempjenza kontrattwali tal-intimat, l-esponent sofra u għadu qed isofri danni inġenti konsistenti fil-ħlasijiet minnu ġia' magħmula lid-Dipartiment tat-Taxxa fuq il-Valur Miżjud għall-ammonti li kellhom jitħallsu mill-intimat oltre multi u imgħaxijiet fuq l-istess ammonti li akkumulaw u għadhom qed jakkumulaw kif premess;*

10. *Illi għalkemm l-intimat ġie interpellat diversi drabi sabiex iħallas l-ammont minnu dovut lid-Dipartiment tal-VAT, kif ukoll l-imgħax u l-multi relattivi, huwa baqa' inadempjenti;*

Għaldaqstant għar-raġunijiet l-esponent fuq premessi jitlob lil din l-Onorabbli Qorti sabiex, prevja li jingħataw id-dikjarazzjonijiet u l-provvedimenti kollha opportuni:

1. *Tiddikjara lill-intimat Carmel sive' Charles Grech inadempjenti fl-obbligi kontrattwali minnu assunti a favur ir-rikorrent ai termini tal-iskrittura datata 12 ta' Settembru 2005 [Dok. SMI] u li b'konsegwenza ta' tali inadempjenza ir-rikorrent sofra danni, konsistenti fi ħlasijiet li l-istess rikorrent kien kostrett iħallas lid-Dipartiment tal-VAT oltre multi u imgħaxijiet li akkumulaw u għadhom qed jakkumulaw ulterjorment kif premess, għal liema danni huwa unikament responsabbli l-intimat;*

2. *Tillikwida, occorrendo bl-opra ta' periti nominandi id-danni subiti mir-rikorrent ai termini tat-talba preċedenti konsistenti inter alia fl-ammont ta' ħdax-il elf, mija tlieta u tletin liri Maltin (Lm 11,133) illum ekwivalenti għal ħamsa u għoxrin elf, disa' mija tnejn u tletin ewro wieħed u disgħin ċenteżmu (€25,932.91) rappreżentanti ħlasijiet li l-istess rikorrent kien kostrett iħallas lid-Dipartiment tal-VAT kif premess, kif ukoll multi u imgħax li akkumulaw u għadhom qed jakkumulaw ulterjorment fuq l-istess ammonti kif premess;*

3. *Tikkundanna lill-intimat sabiex iħallas id-danni likwidati ai termini tat-talba preċedenti konsistenti fl-ammont ta' ħdax-il elf, mija tlieta u tletin liri Maltin [Lm11,133], illum ekwivalenti għal ħamsa u għoxrin elf, disa' mija tnejn u tletin ewro u wieħed u disgħin centezmu [€25,932.91] rappreżentanti ħlasijiet li l-istess rikorrent kien kostrett li jħallas lid-Dipartiment tal-VAT kif premess, kif ukoll multi u imgħaxijiet li akkumalaw u li għadhom qed jakkumulaw ulterjorment fuq l-istess ammonti hekk kif likwidat.*

Bl-ispejjeż u bl-imgħax legali b'effett mil-lum sad-data tal-effettiv pagament kontra l-istess intimat li huwa nġunt għas-subizzjoni.

2. Rat illi fl-20 ta' Jannar 2012, l-intimat ippreżenta d-difiża tiegħu, fejn qajjem is-segwenti difiżi:

   1. *Illi d-danni reklamati huma preskritti bid-dekors ta' sentejn a tenur ta' l-Artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili u/jew bid-dekors ta' ħames snin a tenur ta' l-Artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili.*

   2. *Illi l-esponent ma għandu jagħti xejn lir-rikorrent. Anzi, għal kuntrarju, huwa r-rikorrent li huwa debitur ta' l-esponent għal ammonti kbar ta' flejjes għaż-żmien li huma kienu jinnegozjaw flimkien.*

   3. *Salv eċċezzjonijiet ulterjuri permessi mill-liġi.*

3. Rat illi fit-23 ta' Ottubru 2013, il-Qorti Ċivili, Prim' Awla, diversament ippresjeduta, laqgħet l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni imqajjma mill-intimiat, ossija dik taħt l-Artikolu 2156 (f) tal-Kodiċi Ċivili, u astjeniet milli tieħu konjizzjoni ulterjuri tal-każ.

4. Rat illi fil-5 ta' Ottubru 2018, il-Qorti tal-Appell ħassret id-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti u, "*bla ħsara għal kull jedd li jista' jkollu l-konvenut taħt l-Artikolu 2112 tal-*

Kodiċi Ċivili", hija bagħtet lura l-atti quddiem l-ewwel Qorti sabiex jitkompla s-smiegħ.

5. Rat illi fit-22 ta' Ottubru 2018, l-intimat ressaq eċċezzjoni ulterjuri illi kienet tgħid hekk:

   Jeċċepixxi bil-qima:-

   1. *Il-preskrizzjoni kwinkwennali ai termini ta' l-Artikolu 2156(g) tal-Kodiċi Ċivili, Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta*

   2. *Salv eċċezzjonijiet ulterjuri skond il-Liġi*

6. Rat illi dina l-Qorti, kif komposta, ħadet konjizzjoni tal-każ fis-7 ta' Ottubru 2019, meta l-partijiet għarrfu lill-Qorti illi ma kellhomx provi dwar l-eċċezzjoni ulterjuri ta' preskrizzjoni imqajjma mill-intimat.

7. Semgħet it-trattazzjoni orali ta' l-abbli difensuri tal-partijiet, wara liema trattazzjoni l-kawża ġiet differita għas-sentenza dwar l-eċċezzjoni ulterjuri ta' l-intimat, ossija l-eċċezzjoni kwinkwennali taħt l-Artikolu 2156(g) tal-Kap 16.

Fatti

8. Jirriżulta, mill-atti proċesswali, illi x-xhieda ppreżentati sa issa kienu dawk tar-rikorrent stess, Sergio Manche, mogħtija fl-24 ta' Ottubru 2012, u dik ta' Connie Azzopardi, bħala rappreżentanta tal-Legal Office tad-Dipartiment tal-VAT, mogħtija fit-18 ta' April 2013.

9. Jirriżulta, minn tali xhieda kif ukoll minn dokumentazzjoni prodotta, illi l-partijiet kienu bi sħab fin-negozju bejn is-snin 1998 u is-sena 2004, fejn l-intimat kien jimporta oġġetti għall-bejgħ minn barra filwaqt illi r-rikorrenti kien ibiegħ uħud minn dawna l-oġġetti fil-ħanut tiegħu.

10. Jirriżulta wkoll illi l-intimat, illi ma kellux Reġistrazzjoni tal-VAT tiegħu, kien, bi ftehim mar-rikorrent, jagħmel użu min-numru tal-VAT tar-rikorrenti, u eventwalment il-partijiet kienu jaqsmu bejniethom il-VAT dovuta minn kull wieħed minnhom skond ix-xogħol tagħhom.

11. Jirriżulta illi meta spiċċaw fis-sena 2004, jidher illi kien hemm pendenzi mad-Dipartiment tal-VAT, kif ukoll kien hemm Taxxa dovuta, riżultat ta' investigazzjonijiet illi saru fuqhom it-tnejn mit-Tax Compliance Unit.

12. Jirriżulta illi, eventwalment, fit-12 ta' Settembru 2005[1], wara li kienet saret l-investigazzjoni fuqhom, intlaħaq ftehim bejn il-partijiet illi biha qablu li jagħmlu

[1] Vide pg 5

'*joint assessment*' li kienet tinkludi l-VAT kif ukoll it-Taxxa dovuta mit-tnejn flimkien, liema ftehim ġie aċċettat mit-Tax Compliance Unit.

13. Jirriżulta wkoll illi bejniethom, il-partijiet kienu qablu kif kellhom jaqsmu il-ħlasijiet tas-somma komplessiva tax-taxxa u VAT dovuta[2], fejn mill-ammont komplessiv ta' Lm16,953 dovuta, ir-rikorrent kellu jħallas is-somma ta' Lm5,819 filwaqt illi l-intimat kelu jħallas l-ammont ta' Lm11,133.

14. Jirriżulta illi filwaqt li r-rikorrent ħallas l-ammont minnu miftiehem, l-intimat ma ħallas xejn minn dak dovut.

15. Jirriżulta illi is-somma Lm15,566, mis-somma ta' Lm16,953 fuq imsemmija, kienet VAT illi kellha titħallas fuq in-numru tar-Reġistrazzjoni tal-Vat tar-rikorrent, liema numru huwa baqa' jagħmel użu tiegħu fil-ħanut tiegħu, illi huwa baqa' jopera meta spiċċaw jaħdmu flimkien.

16. Jirriżulta illi, in vista tal-fatt illi l-intimat kien naqas milli jħallas is-sehem tiegħu tal-ammont dovut, kif fuq indikat, l-awtoritajiet tal-VAT bdew jiġru wara r-rikorrent għall-ħlas tal-VAT u multi kif ukoll imgħax skond il-Liġi bdew jakkumulaw fuq tali ammont.

17. Jirriżulta illi, bħala riżultat ta' tali aġir ta' l-intimat, ir-rikorrent kien kostrett illi jasal fi ftehim mal-Awtoritajiet tal-VAT, sabiex iħallas ukoll is-sehem illi kien obbliga ruħu li jħallas l-intimat, u dana sabiex jevita multi u imgħax ulterjuri kif ukoll azzjoni legali kontra tiegħu, kif ukoll sabiex jassikura illi seta jkompli jopera bin-numru tal-VAT tiegħu, fil-ħanut tiegħu.

18. Jirriżulta illi, skond ir-rikorrent, huwa ħallas tali ammont permezz ta' pagamenti rateali, l-aħħar pagament ikun ta' Lm1,200 imħallas fis-sitta (6) ta' Lulju 2010.

Kwistjoni legali

19. Jirriżulta illi r-rikorrenti jikkontendi illi, la darba huwa ħallas l-ammont illi kien obbliga li jħallas l-intimat, l-intimat għandu jirrifondilu dak illi huwa ħallas.

20. Jirriżulta illi, mill-banda l-oħra, l-intimat qiegħed jikkontendi illi l-azzjoni tar-rikorrenti hija preskritta bil-preskrizzjoni kwinkwennali, in vista tal-fatt illi l-ftehim sar fit-12 ta' Frar 2005 u illi l-azzjoni odjerna ġiet intavolta fil-15 ta' Novembru 2011.

Konsiderazzjonijiet ta' dina l-Qorti

21. Jirriżulta mhux ikkontestat mill-intimat fid-difiża tiegħu illi bejn is-sena 1998 u is-sena 2004, il-partijiet kienu qed joperaw bi sħab bejniethom, u għalhekk, kwalsiasi

---

[2] Vide fol 6 u 7

flejjes dovuti lil terzi, inkluż lill-awtoritajiet fiskali, kienu flejjes dovuti flimkien u in solidum bejniethom.

22. Jirriżulta, di fatti, illi l-intimat jikkontendi li, riżultat tan-negozju tagħhom, kien ir-rikorrent li kellu jagħtih ammonti kbar ta' flus, u għal dan il-għan kien għamel kawża kontra l-istess rikorrent.

23. Jirriżulta, mix-xhieda tar-rikorrent mogħtija fl-24 ta' Ottubru 2012, u korroborata minn dik tar-Rappreżentant tal-VAT, Connie Azzopardi, mogħtija fit-18 ta' April 2013, illi riżultat tan-nuqqas ta' pagament da parte ta' l-intimat, il-bilanċ dovut mir-rikorrenti, bħala "propretarju" u persuna responsabbli tan-numru ta' reġistrazzjoni tal-VAT illi l-partijiet kienu jadoperaw fin-negozju flimkien tagħhom, kien qiegħed jiżdied konsiderevolment u għalhekk ir-rikorrent kien obbligat illi jħallas is-sehem li kellu jħallas l-intimat, sabiex inaqqas il-multi u l-imgħax u, partikolarment, sabiex jevita proċeduri legali kontra tiegħu.

24. Il-Qorti, fl-isfond ta' dak fuq espost, hawnhekk tagħmel referenza għall-Artikolu 2158 tal-Kap 16, illi jipprovdi s-segwenti:

> *"Il-preskrizzjonjiet imsemmmija fl-artikolu 2147 sa l-2157 jistgħu jiġu eċċepiti kontra dak li jkun ħallas għad-debitur, minbarra minn meta l-ħlas ikun sar fuq talba tad-debitur inniffsu, jew bi ftehim mad-debitur inniffsu, jew meta dak li ħallas kien, bħala garanti, jew bħala debitur in solidum, jew għal skopijiet oħra, jew għal ragunijiet oħra, obbligat iħallas."*

25. Minn qari akkurat tal-artikolu tal-Liġi fuq indikat, jirriżulta illi meta wieħed ikun ħallas għall-persuna oħra, japplikaw ukoll għalih ir-regoli tal-preskrizzjoni. Madanakollu, jeżistu eċċezzjonijiet għall-tali regola, ossija tlieta, illi huma s-segwenti:

    a. Jekk il-ħlas ikun sar fuq talba tad-debitur
    b. Jekk il-ħlas sar bi ftehim mad-debitur inniffsu
    c. Jekk dak li ħallas, bħala debitur in solidum, kien obbligat iħallas.

26. Mill-provi kif prodotti quddiem dina l-Qorti, u ġia' diskussi aktar il-fuq, jirriżulta illi d-dejn ta' Lm16,953 dovut lit-Taxxa u l-VAT kien dejn konġunt taż-żewġ partijiet, u għalhekk kien dejn *in solidum* bejniethom.

27. Mill-istess provi, jirriżulta li, minħabba fil-fatt illi r-rikorrent kien għadu qed jagħmel użu minn-numru tal-VAT u minħabba fil-multi u imgħax illi kienu qed jakkumulaw riżultat tan-nuqqas tal-ħlas da parte ta' l-intimat, huwa kien obbligat li jħallas is-sehem li kellu jħallas l-intimat, stante illi kieku ma għamilx dan, huwa ċertament kien jinkorri penalitajiet ulterjuri u eventwali proċeduri kriminali.

28. Jirriżulta, għalhekk, illi fil-każ odjern, iż-żewġ elementi rikjesti fl-Artikolu 2158 tal-Kap 12, ossija **debitur in solidum** u **obbligat li jħallas**, japplikaw għall-każ odjern, bir-riżultat illi, għalhekk jiskatta dak ipprovdut fl-Artikolu 2158 illi jipprojbixxi l-użu tal-preskrizzjoni imsemmija mill-artikolu 2147 sa l-2157.

29. Jirriżulta, għalhekk, illi l-preskrizzjoni imqajjma mill-intimat, ossija dik tal-Artikolu 2156 (g) tal-Kap 12 ma tistax titqajjem.

Konklużjoni

Il-Qorti

Wara illi rat l-atti kollha proċesswali,

Wara illi semgħet is-sottomissjonijiet ta' l-abbli difensuri tal-partijiet, tgħaddi biex taqta' u tiddeċiedi dina l-vertenza billi,

Tiċħad l-eċċezzjoni ulterjuri ta' preskrizzjoni ai termini tal-Artikolu 2156 (g) tal-Kodiċi Ċivili, u għalhekk

Tordna l-prosegwiment tal-każ fuq il-meritu.

Tirriserva illi tipprovdi dwar spejjeż fid-deċiżjoni finali.

Francesco Depasquale LL.D. LL.M. (IMLI)
Imħallef

Rita Sciberras
Deputat Reġistratur